

**PROGRAMA PENTRU SIMULAREA JUDEȚEANĂ A PROBELOR SCRISE ALE EXAMENULUI
DE BACALAUREAT NAȚIONAL PENTRU ELEVII CLASEI A XII-A,
Decembrie 2015**

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1. A követelmények a képességekre, a kompetenciákra, az alkalmazott ismeretekre irányulnak az érvényes tantervben megjelölt képességterületeken.

I. Kommunikációs képességek

- Tudatos nyelvi viselkedés
- Helyes anyanyelvhasználat szóban és írásban
- Véleménynyilvánítás szóban és írásban

II-III. A szövegolvasás és a történeti látás képességei

- Az irodalmi szövegnek mint nyelvi alkotásnak a megragadása
- A szöveggel való viszony megteremtése, értelmezési szempontok megfogalmazása, háttérismeretek mozgósítása, saját olvasat létrehozása
- Az értéklátás képessége
- A nyelvi és kulturális hagyományok felismerése az írásban és az olvasásban

2. Részletezett kimeneti követelmények

I. Kommunikációs képességek

Kompetenciák, képességek	Tartalmak
1. Közlési helyzetek, nyelvváltozatok, nyelvi regiszterek felismerése és használata. Stílárís követelmények felismerése és alkalmazása a nyelvhasználatban.	<p>1.1 A nyelvi közlés tényezői (adó, vevő, csatorna, kód, üzenet, kontextus), funkciói (ismeretközlő, érzelmkifejező, felhívó, kapcsolatteremtő, metanyelvi, stilisztikai).</p> <p>1.2 Mindennapi kommunikáció (párbeszéd, monológ); nyilvános kommunikáció; tömegkommunikáció.</p> <p>1.3 Rétegzettség és norma a nyelvhasználatban (köznyelv, irodalmi nyelv; csoportnyelvek; tájnyelvi változatok); a nyelvváltozatok eltérő kifejezési formái.</p> <p>1.4 Stílusrétegek, stílusárnyalatok (társalgási, tudományos-szakmai, publicisztikai, hivatalos, szépirodalmi).</p>
2. A szövegértés képessége. A szövegszerűség felismerése és alkalmazása a szövegalkotásban.	<p>2.1 A szöveg. Szövegszervező eljárások. Szövegszerkezet, szövegösszefűgges, grammatikai kapcsolóelemek, szövegjelentés (tételmondat, kulcsszó, témahálózat).</p> <p>2.2 Szövegtípusok, szövegműfajok (elbeszélő, leíró, érvelő; hivatalos írásművek: hivatalos levél, szakmai önéletrajz; levél).</p>
3. Az érvelő-meggyőző, értekező szövegek felismerése; érvelés szóban	<p>3.1 Érvelő-meggyőző, értekező szövegek (szónoklat, értekezés).</p>

és írásban.	3.2 Az érvelő-meggyőző, értekező szöveg jellemzői: szókinccs, terminológia, az érvelés technikája (érvek, ellenérvek; deduktív, induktív érvelés; bizonyítás, cáfolat).
4. Tudatos nyelvi magatartás: helyes beszéd és a helyesírási készség működtetése; a nyelvhelyességi vétségek és stílustalanságok, stílustörések felismerése és javítása.	4.1 Szóbeli és írott szövegek jellemzői. 4.2 A kommunikációs helyzethez és a tárgyhoz igazodó megnyilatkozás. 4.3 A magyar helyesírás alapelvei (a kiejtés, a szóelemzés, a hagyomány és az egyszerűsítés elve)
5. Véleményalkotás különböző kommunikációs helyzetekben és adott szöveggel kapcsolatosan; a vélemény kifejtése összefüggő szövegben (szóban és írásban).	5.1 Vélemény, magyarázat; információk kiemelése, összefüggések megragadása, elfogadás, elutasítás megfogalmazása.
6. Bibliográfia használata a tájékozódásban, az önálló szövegalkotásban.	6.1 Könyv- és könyvtárhasználat; a forráshasználat etikai normái és formai kötöttségei; idézés, hivatkozás.

II-III. A szövegolvasás és a történeti látás képességei

Kompetenciák, képességek	Tartalmak
1. Az értéklátás képessége, saját olvasat létrehozása.	1.1 Esztétikai tapasztalat, esztétikai érték, megjelenített értékek, értékrend, érték szerkezet. 1.2 Esztétikai minőségek: fenséges, alantas, tragikus, elégikus, idilli, komikus, ironikus, szatirikus. 1.3 Hangnemek: ünnepélyes, patetikus, humoros, szatirikus, nosztalgikus, elégikus.
2. A nyelvi, kulturális hagyományok felismerése szépirodalmi szövegekben, tájékozódás az irodalmi korszakokban és stílusokban.	2.1 Irodalmi kánon, korstílus, stílusjegyek (középkor, reneszánsz, barokk, klasszicizmus, romantika).
3. Irodalmi formák és kódok felismerése és értelmezése.	3.1 Szóképek: metafora, megszemélyesítés, szinesztézia, allegória, metonímia, szimbólum. Hasonlat. Vándormotívum, archetípus. Alakzatok: ismétlés, ellentét, kihagyás, felcserélés, gondolatpárhuzam. 3.2 Verstani fogalmak: ritmus, hangsúlyos ritmus, időmértékes ritmus, rím és rímfajták. Balassi-strófa, szonett. 3.3 Tér- és idő szerkezet az epikai és lírai alkotásokban. 3.4 Epikai műfajok: eposz, ballada, legenda, napló, irodalmi levél. 3.5 Lírai műfajok: dal, epigramma, óda, himnusz, költői levél, életkép, elégia, leíró költemény.
4. Narrációs eljárások felismerése és értelmezése epikus művekben (történetalkítás: metaforikus, metonimikus;	4.1 Elbeszélés és tanítás a legendában. 4.2 Hősteremtés a történeti tárgyú epikában (barokk eposz, történeti tárgyú műballada) 4.3 Az énelbeszélés változatai (levél, napló,

részletezés, sűrités, jelenetezés; a folytonosság és megszakítottság alakzatai; tér- időszerkezet, időkezelés; hősteremtés; elbeszélői nézőpontok, elbeszélői és szereplői szólások, nézőpontváltás).	irodalmi levél, szentimentalista éregény). Az elbeszélői ént létrehozó narrációs eljárások.
5. Elbeszélői formák játékának felismerése és értelmezése.	5.1 Imitáció a barokk eposzban.
6. A lírai én változatainak felismerése és értelmezése.	6.1 A közösségi én megnyilatkozásformái; a himnusz változatai (keresztény, közösségi), az óda történeti változatai (klasszicista, romantikus). 6.2 Lírai én a romantikában (teremtő zseni, látnok, hasonmás).
7. A lírai beszéd változatainak felismerése és értelmezése.	7.1 Személyesség, személytelenség; közvetlenség, közvetettség. 7.2 Allegorikusság.
8. Az imitációelv működésének, a költőszerep és imitáció összefüggéseinek felismerése a lírai alkotásokban.	8.1 Imitáció, antik minta, imitáció és versszerkezet (piktúra, szentencia), imitáció és verselés (klasszikus időmértékes verselés: hexameter, pentameter, disztichon), imitáció és műfajok (óda, elégia, epigramma). 8.2 Imitáció a humanista és klasszicista lírában.